

PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

Pripremili:

Akademik prof. dr. Miodrag N. Simović,
redovni član Akademije nauka i umjetnosti BiH,
sudija Ustavnog suda BiH u penziji,
redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Bijaću

Prof. dr Vladimir M. Simović
sudija Vrhovnog suda Republike Srpske

OCJENA USTAVNOSTI ZAKONA

Član 25. stav 2. tačka d) i član 65. Zakona o Javnom servisu radio televizije Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 48/08)

Dio odredbe člana 25. stav 2. tačka d) Zakona o Javnom servisu radio-televizije Federacije BiH kojom je propisano „koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa“ u skladu je sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine s obzirom na to da takvo normiranje predstavlja pravni standard koji dopunjuje već postojeće taksativno nabrojane poslove koji predstavljaju smetnju za imenovanje u Upravni odbor Javnog servisa radio-televizije Federacije BiH, pri čemu je uspostavljen dovoljno jasan i precizan obim ovlaštenja prilikom utvrđivanja postojanja sukoba interesa koji pruža adekvatnu zaštitu od proizvoljnosti. Pored toga, odredbe člana 65. Zakona o Javnom servisu radio-televizije Federacije BiH u skladu je sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine s obzirom na to da podnosioci zahtjeva nisu naveli argumente zbog kojih smatraju da su te odredbe neustavne, već su osporavali način na koji su one primijenjene prilikom donošenja osporene odluke, a Ustavni sud je prethodno zaključio da nije nadležan da ocjenjuje ustavnost te odluke.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud zapaža da odredbom člana 25. stav 2. tačka d) Zakona o Javnom servisu radio-televizije Federacije BiH (RTVFBiH), posmatrano izolirano od ostalih odredbi tog člana, zaista nije definirano koji su to poslovi

zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa. Međutim, Ustavni sud zapaža da su odredbama člana 25. stav 2. tač. a) – c), kao i ostatkom odredbe tačke d) Zakona o RTVFBiH taksativno nabrojani poslovi koji predstavljaju smetnju za imenovanje u Upravni odbor RTVFBiH. Dio tačke d) koji glasi „koja obavljaju poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa“ - predstavlja pravni standard koji dopunjuje već postojeće taksativno nabrojane poslove koji predstavljaju smetnju za imenovanje u Upravni odbor RTVFBiH. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća na vlastiti stav da je upotreba pravnih standarda u normiranju uobičajena u situacijama koje jesu slične, ali su istovremeno i toliko različite da se za sve njih ne može propisati jedna norma sa čvrsto određenim pojmovima, a koje su, s druge strane, suviše brojne da bi se za svaku od tih situacija mogla donijeti pojedinačna norma.

Budući da normom koja koristi pravne standarde nije unaprijed određen njihov sadržaj, potrebno je da nadležni subjekti to urade u svakom konkretnom slučaju kada takvu normu primjenjuju. Pri tome, moraju voditi računa o određenim objektivnim mjerilima i cilju norme kako bi se izbjegla arbitrarnost i samovolja. Stoga, takvo normiranje u osporenoj odredbi nije *per se* protivno načelu vladavine prava. Međutim, to omogućuje da nadležni organ, odnosno, u konkretnom slučaju, Parlament Federacije BiH, u svakom konkretnom slučaju utvrđuje sadržaj ovog standarda i da, s obzirom na date okolnosti, utvrdi da li se radi o poslovima zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa sa članstvom u Upravnom odboru RTVFBiH (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-16/08 od 28. marta 2009. godine, tač. 42. i 43).

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj U-21/25 od 22. januara 2026. godine)

OCJENA USTAVNOSTI ZAKONA

Zakon o Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 i 47/14)

Zakon o Pravobranilaštvu BiH je u skladu s odredbama člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, te članom 1. Protokola broj 12 uz ovu konvenciju.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud primjećuje da je Parlamentarna skupština BiH na drugačiji način, u odnosu na druge zakonodavce različitih nivoa vlasti u BiH, regulirala prestanak mandata Pravobranilaštva BiH. Pri tome je važno naglasiti da je u nadležnosti svakog nivoa vlasti da odluči o načinu organiziranja rada pravobranilaštva kao posebnog organa vlasti koji štiti imovinu i imovinske interese te jedinice, te shodno tome o načinu prestanka mandata. Ne postoji jedinstven pristup regulaciji prestanka mandata na različitim nivoima vlasti, što samo po sebi ne ukazuje na diskriminaciju. Prema tome, Ustavni sud podsjeća da eventualne razlike u entitetskim zakonima, same po sebi, ne mogu pokrenuti pitanje diskriminacije u situaciji kada u zahtjevu nema nikakvih drugih argumenata, niti se može zaključiti da su odredbe osporenog zakona očigledno diskriminirajuće (vidi Odluku o dopustivosti i meritumu broj U-12/22 od 22. septembra 2022. godine, tačka 49., s daljnjim referencama, dostupnu na www.ustavnisud.ba).

U postupku ocjene ustavnosti u konkretnom slučaju nije na Ustavnom sudu da odgovori da li je postojeće zakonsko uređenje Pravobranilaštva BiH najbolje moguće rješenje ili da li bi drugačije rješenje bilo pravednije i bolje. Takva pitanja se mogu postavljati samo nadležnom zakonodavcu, tj. Parlamentarnoj skupštini BiH u zakonom predviđenoj proceduri koja se odnosi na izmjene i dopune važećeg – spornog zakona, odnosno eventualno donošenje novog zakona o Pravobranilaštvu BiH. U takvim okolnostima, Ustavni sud smatra da navođenje u zahtjevu isključivo zakonskih rješenja u kojima su propisani različiti načini zaštite pravobranioaca nakon prestanka mandata, zanemarujući postojanje i drugačijih zakonskih rješenja, nije dovoljan osnov za zaključak o nejednakom tretmanu. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud nije mogao zaključiti da se zamjenici pravobranioaca BiH nalaze u relevantno sličnom položaju sa zamjenicima drugih pravobranilaca, odnosno pravobraniocima u Federaciji BiH, kako to smatra podnosilac zahtjeva. Stoga, ne može se govoriti ni o postojanju uporedivih grupa za potrebe razmatranja navoda o diskriminaciji.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj U-3/25 od 22. januara 2026. godine)

PRAVO NA LIČNU SLOBODU I BEZBJEDNOST I PRAVO DA SE NE BUDE PODVRGNUT MUČENJU ILI NEHUMANOM I PONIŽAVAJUĆEM POSTUPKU ILI KAZNI

Pritvor i zdravstvena njega u pritvoru

Nije povrijeđeno apelantkinjino pravo na ličnu slobodu i bezbjednost iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada je odluka o određivanju pritvora donijeta na način i u postupku propisanom zakonom, pri čemu su redovni sudovi naveli jasne i argumentovane razloge za postojanje osnovane sumnje, te koluzione i iteracijske opasnosti i koji su, nezavisno od principa pretpostavke nevinosti, pretežali nad apelantkinjinim pravom na slobodu. Pored toga, nije povrijeđeno apelantkinjino pravo iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada te navode apelantkinja „vezuje“ za samu činjenicu određivanja pritvora, a iz okolnosti konkretnog predmeta proizlazi da apelantkinja nije dostavila bilo kakve dokaze o tome da joj je uskraćena adekvatna zdravstvena njega u pritvoru niti dokaze da je, u skladu s relevantnim odredbama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske i drugih zakona, te navode isticala pre nadležnim organima i tijelima radi eventualnog preduzimanja odgovarajućih mjera.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud smatra da razlozi redovnih sudova opravdavaju određivanje pritvora apelantkinji i predstavljaju relevantne i dovoljne razloge od javnog interesa koji, nezavisno od pretpostavke nevinosti, pretežu nad apelantkinjinim pravom na slobodu. Pri ocjeni opravdanosti određivanja mjere pritvora apelantkinji, redovni sudovi su imali u vidu, s jedne strane, značaj osnovnog prava na ličnu slobodu i bezbjednost i, s druge strane, posebne okolnosti koje su ispitane u svjetlu razloga „za“ i „protiv“, te ocijenjene u vezi s konkretnim okolnostima. S obzirom na navedeno, Ustavni

sud smatra neosnovanim apelantkinjine navode o proizvoljnoj primjeni člana 197. stav (1) tač. b) i v) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 53/12, 91/17, 66/18 i 15/21). Pri tome, Ustavni sud napominje da je stvar ocjene redovnih sudova da u svakom konkretnom slučaju procijene relevantne okolnosti koje mogu uticati na nesmetano vođenje krivičnog postupka. Isto tako, Ustavni sud smatra da su redovni sudovi poštovali i zahtjev „posebne revnosti“ u postupku donošenja osporenih rješenja.

Osim toga, suprotno apelantkinjinim navodima, redovni sudovi u osporenim odlukama nisu propustili da razmotre da li se svrha pritvora može ostvariti nekom drugom blažom mjerom za obezbjeđenje apelantkinjinog prisustva suđenju i uspješno vođenje krivičnog postupka protiv nje, o čemu su takođe dali relevantne razloge koje Ustavni sud ne smatra proizvoljnim. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da određivanje apelantkinjinog pritvora na osnovu osporenih rješenja nije bilo „nezakonito“ i nije u suprotnosti sa standardima iz člana 5. stav 1 tačka c) i stav 3. Evropske konvencije.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-2732/24 od 23. januara 2025. godine)

PRAVO NA LIČNU SLOBODU I BEZBJEDNOST

Produženje pritvora

Nema kršenja prava na ličnu slobodu i bezbjednost iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada su redovni sudovi, produžavajući apelantu pritvor, u osporenim rješenjima dali jasne i argumentovane razloge za postojanje osnovane sumnje i iteracijske opasnosti, uz argumente koji su predstavljali ozbiljne razloge od javnog interesa i koji su, nezavisno od principa pretpostavke nevinosti, pretežali nad apelantovim pravom na slobodu.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud podsjeća da opasnost od ponovnog počinjenja djela, ako je uvjerljivo utvrđena, može da navede sudske vlasti da stave i ostave osumnjičenog/optuženog u pritvoru kako bi spriječile sve pokušaje da počini daljnja krivična djela. Međutim, potrebno je, između ostalih uslova, da opasnost bude vjerovatna, a mjera odgovarajuća u svjetlu okolnosti predmeta, posebno prošlosti i ličnosti dotičnog lica (vidi Evropski sud za ljudska prava, Kurt protiv Austrije, presuda od 15. juna 2021. godine, predstavka broj 62903/15, tačka 187). Ustavni sud zapaža da je u konkretnom slučaju zaključeno da postoje naročite okolnosti koje opravdavaju bojazan da će apelant ponoviti krivično djelo. Iz obrazloženja osporenih rješenja proizlazi da su redovni sudovi prilikom produženja pritvora imali u vidu kako objektivne uslove propisane zakonom – zapriječenu kaznu, tako i postojanje naročitih okolnosti. Redovni sudovi su uzeli u obzir iskaze svjedoka i oštećenih, te materijalne dokaze koje su sačinili nadležni organi, a odgovorili su i na apelantove navode koje je iznio tokom postupka.

Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da produženje apelantovog pritvora nije bilo „arbitrarno“, odnosno „nezakonito“ u smislu člana 5. stav 1. tačka c) i stav 3. Evropske konvencije. Takođe, redovni sudovi nisu, u smislu člana 5. stav 3. Evropske konvencije, propustili da razmotre da li se svrha pritvora može ostvariti nekom drugom blažom mjerom za uspješno vođenje krivičnog postupka protiv njega. Pri ocjeni opravdanosti produženja mjere pritvora apelantu, redovni sudovi su imali u vidu značaj osnovnog prava na slobodu i bezbjednost s jedne strane i posebne okolnosti koje su ispitane u svjetlu razloga „za“ i „protiv“, s druge strane, a ti razlozi su ocijenjeni u odnosu na konkretne okolnosti.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-5038/23 od 11. jula 2024. godine)

PRAVO DA SE NE BUDE PODVRGNUT MUČENJU ILI NEHUMANOM I PONIŽAVAJUĆEM POSTUPKU ILI KAZNI

Medicinska njega maloljetnika u pritvoru

Ne postoji povreda prava iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada u konkretnom slučaju nema ničega što bi moglo ukazivati na nehuman tretman, poniženje, torturu ili mučenje tokom apelantovog pritvora, odnosno da država nije preduzela potrebne korake za zaštitu apelantovog zdravlja.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud ne zanemaruje činjenicu da je apelantu nakon hospitalizacije u Zavodu za forenzičku psihijatriju u Sokocu preporučena psihološka podrška. Tu podršku je dobio u Kazneno-popravnom zavodu Trebinje, što proizlazi iz odgovora, a takav vid podrške očigledno nije imao u Kazneno-popravnom zavodu Banja Luka. Međutim, ta obaveza je, nakon boravka u Zavodu u Sokocu, utvrđena od stručnog medicinskog kadra i nije postojala ranije, dok je apelant bio u KPZ-u Banja Luka. Ustavni sud ukazuje da apelant nije dostavio dokaze, a to ne proizlazi ni iz dostavljene medicinske dokumentacije, da je postojala hitna potreba za nekim dodatnim liječenjem apelanta, pregledom i psihološkom pomoći dok je bio u KPZ-u Banja Luka.

Pri tome, Ustavni sud smatra da je „stručna psihološka pomoć“ nešto što bi bilo dobro i potrebno obezbijediti maloljetnicima dok su u pritvoru. U ovom predmetu, od donošenja rješenja koje je osporeno apelacijom (14. aprila 2024. godine) do upućivanja apelanta u Zavod u Sokocu (21. maja 2024. godine), prošao je period od mjesec i sedam dana u kojem je osoblje KPZ-a Banja Luka reagovalo, te je apelantu pružena medicinska pomoć, odnosno hospitalizacija (vidi, suprotno odluka Evropskog suda za ljudska prava, *Güveç protiv Turske*, broj 70337/01 od 20. januara 2009. godine).

Ustavni sud posebno cijeni činjenicu da su nadležne institucije, poučene poteškoćama u komunikaciji i ponašanju apelanta, preduzele korake u vidu njegovog upućivanja na specijalizovanu ustanovu, što potvrđuje postojanje aktivnog institucionalnog odgovora, a ne pasivnosti ili zanemarivanja od institucija. Prema tome, u okolnostima datog predmeta Ustavni sud ne može da utvrdi elemente koji bi ukazali da su nadležne vlasti zanemarile zdravstveno stanje apelanta, odnosno da mu je bilo potrebno liječenje i da mu to nisu omogućili. Štaviše, jasno je da mu je pomoć ukazana. Stoga, imajući u vidu cjelokupne okolnosti predmeta, Ustavni sud zaključuje da je apelant u pritvoru primio medicinsku njegu koju je zahtijevalo njegovo stanje. U tim okolnostima, Ustavni sud smatra da su vlasti zaštitile dostojanstvo i dobrobit apelanta.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-2234/22 od 10. jula 2025. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Ocjena dokaza u krivičnom postupku

Nema kršenja prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada su redovni sudovi za svoje odluke dali detaljno, jasno i argumentovano obrazloženje u pogledu ocjene dokaza, utvrđenog činjeničnog stanja i zaključka o postojanju svih elemenata krivičnog djela za koje je apelant osuđen

Iz obrazloženja:

Kada se sagleda presuda u cjelini, sasvim je jasno da je sud utvrdio sve elemente krivičnog djela za koje je apelant osuđen. Osim toga, iste navode koje apelant iznosi u apelaciji, iznio je u žalbi, o čemu je Sud BiH dao dovoljne i jasne razloge. Naročito, Ustavni sud zapaža da je Sud BiH, pozivajući se na član 15. Zakona o krivičnom postupku BiH („Službeni glasnik BiH“ br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13, 49/17, 42/18, 65/18 i 22/21), jasno naveo da postojanje ili nepostojanje medicinske dokumentacije ne umanjuje

navode svjedoka i oštećenih o pretrpljenim posljedicama, niti dovodi u pitanje vjerodostojne iskaze u pogledu posljedica koje su nastupile. S obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da su neosnovani apelantovi navodi o tome da nisu izvedeni dokazi koji bi doveli do zaključka o fizičkom ili psihičkom bolu i strahu. Ustavni sud smatra da su u osporenim odlukama navedeni jasni i dovoljni razlozi kako o činjeničnim tako i o pravnim utvrđenjima, zbog čega se ne može reći da su osporene presude proizvoljne ili „očigledno nerazumne“, odnosno da nisu obrazložene.

Apelant je naveo i povredu prava na pravni lijek jer o apelantovim žalbenim navodima nije odlučeno, te sugeriše da se radi o „formalnom“, a ne o praktičnom pravnom lijeku. Ustavni sud ukazuje na to da je apelant imao na raspolaganju pravni lijek (žalbu protiv prvostepene presude), koji je i koristio, što apelant ne osporava. Činjenica da korišćenje pravnog lijeka nije rezultiralo odlukom kojom bi apelant bio zadovoljan — ne dovodi ni na koji način u pitanje njegovu dostupnost ili efikasnost. Stoga, Ustavni sud zaključuje da neće posebno razmatrati apelantove navode o povredi prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-2215/21 od 25. septembra 2025. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Izvršni postupak

Nema povrede apelantice i apelantovog prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada su redovni sudovi prilikom donošenja osporenih odluka dali jasne i logične razloge za primjenu člana 163. Zakona o izvršnom postupku Federacije BiH, pri čemu data obrazloženja korespondiraju standardu obrazložene odluke.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud smatra da nema ničega što ukazuje da je Kantonalni sud proizvoljno odlučio kada je prihvatio zaključke prvostepenog suda o načinu na koji su određeni i utvrđeni iznosi koje je apelant dužan isplatiti apelantici. Pri tome, Ustavni sud zapaža da je u osporenim odlukama jasno navedeno da je apelant, prema odredbi člana 163. ZIP (Zakon o izvršnom postupku - „Službene novine Federacije BiH“ br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06, 39/09, 29/11, 74/11, 35/12, 35/12, 46/16, 36/17, 55/18, 25/20 i 19/25), obavezan isplatiti samo one iznose koje je propustio isplatiti apelantici prema rješenju o izvršenju, te je Općinski sud u skladu s tom odredbom i naložio vještačenje. Imajući to u vidu, Ustavni sud nije mogao zaključiti da bilo šta ukazuje da je Općinski sud dao uputu za vještačenje koja nije bila u skladu sa zakonom.

Također, Ustavni sud nije mogao zaključiti da na proizvoljnost osporenih odluka ukazuju apelantove tvrdnje da je nejasno zbog čega je obavezan isplatiti naknadu troškova parničnog postupka i pratećih zakonskih zateznih kamata kada ni na koji način nije učestvovao u tom postupku niti je prouzrokovao nastanak troškova bilo koje vrste. U tom pogledu Ustavni sud zapaža da je Kantonalni sud, pozivajući se na odredbe čl. 138. i 159. ZIP-a, jasno ukazao kako i na koji način je apelant trebao postupiti na osnovu rješenja o izvršenju koje mu je bilo dostavljeno, te da je zbog tog nepostupanja nastala obaveza na osnovu člana 163. ZIP-a.

Naposljedku, kada se radi o apelanticinim tvrdnjama da redovni sudovi nisu dali obrazloženje za odluku o isplati zakonskih zateznih kamata i za izračun troškova postupka, Ustavni sud, nakon uvida u sadržaj apelanticine žalbe, nije mogao zaključiti da je apelantica te argumente jasno navodila u žalbi protiv prvostepenog rješenja. Zbog toga Ustavni sud nije mogao zaključiti da je postojala obaveza Kantonalnog suda da obrazloži te navode niti postoji osnov da Ustavni sud razmatra te navode.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-2306/21 od 27. novembra 2025. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Suđenje u razumnom roku

Nije došlo do kršenja prava na suđenje u razumnom roku kao jednog od elemenata prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, jer u okolnostima konkretnog slučaja dužina trajanja postupka nije prešla granice razumnog roka u smislu člana 6. stav 1. ove konvencije.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud podsjeća da se opravdanost dužine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i u odnosu na sljedeće kriterije: složenost predmeta, postupanje apelanata i relevantnih organa vlasti, te šta je u sporu za apelante bilo dovedeno u pitanje (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Delić protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 2. marta 2021. godine, predstavka broj 59181/18, tačka 18).

Ustavni sud zapaža da apelantkinja ukazuje na dužinu postupka od podnošenja tužbe 8. decembra 2017. godine, do donošenja rješenja Kantonalnog suda od 14. aprila 2022. godine, odnosno na period od četiri godine i oko četiri mjeseca. Međutim, Ustavni sud zapaža da je o apelantkinjinoj tužbi za naknadu štete odlučeno konačnom presudom po osnovu odricanja. Dalje, Ustavni sud zapaža da je tuženi podnio zahtjev za naknadu troškova postupka, te da je taj postupak okončan rješenjem Kantonalnog suda. Stoga, relevantan period koji će Ustavni sud ispitati u konkretnom slučaju je period od podnošenja zahtjeva za naknadu troškova postupka 10. septembra 2018. godine do donošenja rješenja Kantonalnog suda 14. aprila 2022. godine. Dakle, period od tri godine i sedam mjeseci. Takođe, Ustavni sud smatra da se nije radilo o složenom predmetu, te da se ne može zaključiti da je apelantkinja svojim ponašanjem doprinijela dužini trajanja postupka.

Ocjenjujući ponašanje redovnih sudova, Ustavni sud zapaža da je postupak pred Općinskim sudom trajao oko 11 mjeseci, te da je Kantonalni sud o žalbi odlučio nakon dvije godine i oko šest mjeseci.

Ustavni sud naglašava da dužinu trajanja postupka ocjenjuje u cjelini, pri čemu posebnu pažnju posvećuje periodima neaktivnosti suda na nekoj instanci u svakom konkretnom slučaju. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da je postupak pred Kantonalnim sudom trajao nešto duže. Međutim, sagledavajući postupak u cjelini, imajući u vidu da je postupak po zahtjevu za naknadu troškova okončan u roku od tri godine i sedam mjeseci, te da je apelantkinja došla do konačne odluke prije podnošenja apelacije, Ustavni sud zaključuje da u okolnostima konkretnog slučaja nema kršenja prava na suđenje u razumnom roku kao elementa prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-2117/22 od 24. oktobra 2025. godine)

PRAVO NA PRIVATNI I PORODIČNI ŽIVOT, DOM I PREPISKU

Pravo pojedinca na ugled

Nema kršenja prava iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada je Okružni sud u osporenoj odluci izvršio odgovarajuću analizu relevantnih kriterija u kontekstu specifičnih okolnosti konkretnog slučaja onako kako to zahtijevaju standardi Evropskog suda za ljudska prava u pogledu postizanja pravične ravnoteže između apelantovog prava na privatni život garantiranog članom 8. i prava tuženih na slobodu izražavanja iz člana 10. ove konvencije.

Iz obrazloženja:

Imajući u vidu sadržaj apelantove izjave date u Skupštini, tj. apelantovog pitanja „ima li među potpisnicima peticije Muslimana i Hrvata i ko je to protiv crkve“, Ustavni sud ne smatra proizvoljnim stav redovnih sudova da se u konkretnom slučaju radilo o satiričnom izražavanju. Pri tome, Ustavni sud ukazuje da iz prakse Evropskog suda za ljudska prava proizlazi da je satira oblik umjetničkog izražavanja i društvenog komentara koji,

pretjerivanjem i iskrivljavanjem stvarnosti koja ga karakterizira, prirodno ima cilj provocirati i agitirati. Zbog toga se svako miješanje u pravo umjetnika ili bilo kojeg drugog lica da se na taj način izražava - mora ispitati s posebnom pažnjom (vidi Evropski sud, *Alves da Silva protiv Portugala*, presuda od 20. oktobra 2009. godine, predstavka broj 41665/07, tačka 27). Stoga Ustavni sud smatra da su redovni sudovi adekvatno analizirali suprotstavljena prava kada su zaključili da je pravo tuženih na slobodu izražavanja - prevagnulo u odnosu na apelantovo pravo na zaštitu ugleda (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-1031/19 od 10. novembra 2020. godine, tačka 37).

Konačno, iako sudovi nisu obrazložili posljedice objavljivanja, Ustavni sud može prihvatiti da su sporna izražavanja mogla kod apelanta izazvati subjektivne reakcije i neugodnosti. Međutim, kako su to obrazložili redovni sudovi, apelant je kao javna ličnost morao biti spreman prihvatiti takvo izražavanje čak i ako je ono šokantno i uvredljivo. Osim toga, Ustavni sud smatra da sporne izjave i fotografija ne predstavljaju nepotreban lični napad na apelanta, već, kako je navedeno, mišljenje o njegovom javnom djelovanju. Također, o svemu tome sudovi su dali relevantne i dovoljne razloge koji se ni na koji način ne mogu ocijeniti proizvoljnim

Imajući u vidu sve navedeno, posebno sadržaj spornog izražavanja, ponašanje apelanta i tuženih, vrijeme i način izražavanja, formu objavljivanja i ukupan kontekst, Ustavni sud smatra da je Okružni sud u dovoljnoj mjeri izbalansirao apelantovo pravo na zaštitu njegovog ugleda, u smislu člana 8. Evropske konvencije i pravo tuženih na slobodu izražavanja, u smislu člana 10. Evropske konvencije, dajući u relevantnim okolnostima prednost pravu tuženih na slobodu izražavanja.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-624/21 od 27. marta 2025. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE I PRAVO NA DJELOTVORAN PRAVNI LIJEK

Zakonitost dokaza u krivičnom postupku

Nema povrede prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada su osporene presude obrazložene, zasnovane na dokazima o čijoj zakonitosti je odlučio redovni sud i o tome dao jasno obrazloženje, koje ne ostavlja utisak proizvoljnosti. Uz to, drugoapelantu je bilo omogućeno da tim dokazima suprotstavi svoje dokaze, a kada korištenje tih dokaza nije utjecalo na pravičnost postupka u cjelini. Pored toga, odbijanje dokaza odbrane, uz obrazloženje zašto je to urađeno, nije dovelo do povrede prava na pravičan postupak. Drugoapelant je imao pravo na pravni lijek i koristio ga je, na drugoapelantove suštinske navode odgovorio je viši sud, te nema ništa što ukazuje na to da je povrijeđeno pravo iz člana 13. u vezi sa članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, osim drugoapelantovog nezadovoljstva donijetim odlukama.

Iz obrazloženja:

U vezi s pitanjem zakonitosti dokaza, drugoapelant najprije problematizira odluku suda da se pročitaju iskazi svjedoka iz istrage. Radi se o svjedocima koji su pristupili na glavni pretres, ali nisu željeli da odgovaraju na pitanja. U vezi s tim, redovni sudovi su se u presudama pozvali na Odluku Ustavnog suda broj AP-4087/15 od 10. aprila 2018. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba). U navedenoj odluci, u situaciji sličnoj kao u konkretnom slučaju, svjedok je na sudu odbio da svjedoči, te je sud pročitao njegov iskaz u skladu s izuzecima propisanim članom 273. stav 2. Zakona o krivičnom postupku BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 29/07, 53/07, 58/08, 12/09, 16/09, 53/09, 93/09, 72/13 i 65/18). Redovni sud je zaključio da kada svjedok pristupi pred sud, pa i nakon kažnjavanja odbije da svjedoči, pokazujući svojim stavom da ni ubuduće neće svjedočiti - takvo ponašanje *de facto* predstavlja odbijanje dolaska pred sud. Sintagmu „dolazak pred sud“ ne treba usko tumačiti kao sam pristup u sudnicu već „kao način da se efikasno obavi ta procesna radnja“. U tom

predmetu, Ustavni sud nije utvrdio bilo kakvu proizvoljnost niti nelogičnost. Potpuno isti zaključak primijenjen je u konkretnom slučaju.

Dalje, Ustavni sud zapaža da je odbrana bila upoznata sa sporazumima o priznanju krivnje koje su zaključili ti svjedoci, kao i da na glavnom pretresu nije imala bilo kakva pitanja za te svjedoke. Također, sudovi su razmotrili prigovore o navodnoj nezakonitosti tih dokaza, pa su o tome dali detaljna i relevantna obrazloženja, koja u apelaciji nisu dovedena u pitanje. Imajući u vidu navedene standarde, Ustavni sud zapaža da su svjedoci na glavnom pretresu odbili svjedočiti. Međutim, ono što jasno proizlazi iz osporene presude, to nisu jedini i odlučujući dokazi, već se presuda zasniva i na brojnim drugim provedenim dokazima, vještačenjima i iskazima drugih svjedoka koji su detaljno navedeni i ocijenjeni kako pojedinačno tako i u međusobnoj vezi.

U vezi s faktorom uravnoteženja kojim bi se nadoknadile poteškoće odbrane, Ustavni sud opet ukazuje da su iskazi tih svjedoka, koji su zaključili sporazum o priznanju krivnje, ocijenjeni pojedinačno i zajedno s ostalim dokazima. Sud je utvrdio da ne postoji razlog da ti svjedoci „lažno terete“, odnosno da iznose nešto na teret svojih radnih kolega, a da to nije tačno. Dalje, Vrhovni sud je naveo da odbrana uopće nije imala pitanja za te svjedoke, iako je odbrani data mogućnost da ispita svjedoke. Imajući sve to u vidu, Ustavni sud smatra da čitanje iskaza svjedoka koje su dali u istrazi u okolnostima konkretnog postupka - nije dovelo u pitanje sveukupnu pravičnost postupka.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-122/21 od 29. maja 2025.godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE I PRAVO NA IMOVINU

Stjecanje prava vlasništva dosjelošću

Ne postoji povreda prava na pravično suđenje iz članka II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao ni prava na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz ovu konvenciju kada su redovni sudovi, u osporenim odlukama, jasno i argumentirano obrazložili zašto je odbijen apelantičin tužbeni

zahtjev jer apelantica nije dokazala da je ispunila uvjet za stjecanje prava vlasništva dosjelošću na predmetnoj nekretnini, shodno relevantnim odredbama Zakona o vlasničkopравnim odnosima. Osim toga, u okolnostima konkretnog slučaja, duljina postupka u relevantnom periodu od pet godina i oko 10 mjeseci, u okviru kojeg su redovni sudovi donijeli tri meritorne odluke, nije prešla granice „razumnog roka“.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi jasno obrazložili šta proizlazi iz dokaza koje je priložila apelantica, da su jasno ukazali da je morala dokazati svoj rodbinski odnos sa I. K., da je njegov jedini nasljednik, da bi se mogla pozivati na prednikovu zakonitost i savjesnost posjeda, da nije dokazala ni zakonitost posjeda njezinog prednika (ni postojanjem pisanog ugovora, ni punovažnost usmenog ugovora o prometu nekretnine). Odnosno, redovni sudovi su detaljno i jasno obrazložili zašto predloženim i provedenim dokazima apelantica nije uspjela dokazati da je bila u savjesnom posjedu predmetne nekretnine dulje od 20 godina (iz provedenih dokaza proizlazi da je apelantica napustila BiH 1978. godine, da se vratila tek 2008. godine, da je tužbu podnijela 2009. godine, a nije dokazala ni da je njezin otac bio savjesni posjednik u posljednjih 20 godina, budući da je on umro još 1981. godine).

Dovodeći u vezu odredbe čl. 32. i 35. Zakona o vlasničkopравnim odnosima (“Službene novine Federacije BiH” br. 6/98 i 29/03), kojim je propisano stjecanje prava vlasništva dosjelošću, sa obrazloženjem redovnih sudova Ustavni sud ne nalazi da su redovni sudovi proizvoljno utvrdili činjenično stanje, niti da su pozitivnopravni propisi u konkretnom slučaju proizvoljno primijenjeni na štetu apelantice. Ovo pogotovo imajući u vidu da apelantica u apelaciji uglavnom ponavlja navode koje je isticala tijekom cijelog predmetnog parničnog postupka, a koje navode su razmotrili redovni sudovi prilikom donošenja osporenih odluka, te jasno i detaljno objasnili zašto ne mogu utjecati na drugačije odlučenje u predmetnom slučaju.

Također, s obzirom na to da iz obrazloženje prvostupanjske presude ne proizlazi da je u tijeku dokaznog postupka utvrđeno da je apelantica u relevantnom periodu vršila posredan posjed na predmetnoj nekretnini, navod jednog svjedoka da je predmetnu nekretninu apelantica povremeno davala ljudima koji su radili sa Zadrugom „Azići“, (u prijeratnom vremenu),

ne ukazuje da je proizvoljan stav Vrhovnog suda da činjenica „o korištenju sporne nekretnine od lica iz Zadruga (neidentificirani) predstavlja novu činjenicu koja nije utvrđena u postupku“.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-1624/20 od 12. siječnja 2022. godine)

ODBACIVANJE APELACIJE

Apelacija će odbaciti kao nedopuštena ukoliko se radi o pitanju o kojem je Ustavni sud BiH već odlučivao, a iz navoda ili dokaza iznesenih u apelaciji ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje.

Iz obrazloženja:

Apelantica je ranije podnijela apelaciju zbog prekomjerne dužine istog postupka, koju je Ustavni sud odbacio Odlukom o dopustivosti broj AP-2862/21 od 16. novembra 2021. godine, zbog neiscrpljivanja pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Naime, apelantica nije koristila raspoložive pravne lijekove zbog nepostupanja organa uprave i na taj način stvorila uslove da postupak bar u jednoj fazi bude razmatran pred nadležnim sudovima.

Pri ispitivanju dopustivosti apelacije, Ustavni sud je pošao od odredaba člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 18. stav (3) tačka e) Pravila Ustavnog suda.

Član 18. stav (3) tačka e) Pravila Ustavnog suda glasi: Apelacija nije dopustiva ako postoji neki od sljedećih slučajeva: ... e) radi se o pitanju o kojem je Ustavni sud već odlučivao, a iz navoda ili dokaza iznesenih u apelaciji ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje.

Apelantica ovom apelacijom pokreće ista pitanja kao i u ranijoj apelaciji o kojoj je Ustavni sud već donio odluku. Imajući to u vidu, Ustavni sud zaključuje da je apelacija podnesena o pitanju o kojem je Ustavni sud već odlučivao, a iz navoda ili dokaza iznesenih u apelaciji ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje.

U skladu s navedenim i imajući u vidu odredbu člana 18. stav (3) tačka e) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

ODBACIVANJE APELACIJE

Apelacija će se odbaciti kao nedopuštena ukoliko je očigledno (prima facie) neosnovana.

Iz obrazloženja:

Na osnovu činjenica konkretnog predmeta, koje proizlaze iz dokumenata predloženih Ustavnom sudu i iz apelacionih navoda, Ustavni sud smatra da je Vrhovni sud u obrazloženju osporene odluke dao relevantne razloge za svoje odlučivanje, kako u pogledu utvrđenih činjenica tako i u pogledu primjene prava, zbog čega se ne može reći da su takva utvrđenja proizvoljna ili „očigledno nerazumna“. Naročito, Ustavni sud ukazuje da je Vrhovni sud detaljno i jasno obrazložio pitanje apelantičine odgovornosti iz čl. 173. i 174. ZOO (Zakon o obligacionim odnosima - “Službeni list SFRJ”, br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89 i “Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 17/93, 3/96, 37/01, 39/03 i 74/04), kao i pitanje naknade nematerijalne štete iz člana 201. stav 1. ZOO tužiteljima, kao bliskim srodnicima njihovog prednika. Ustavni sud zapaža da iz osporene odluke proizlazi da je Vrhovni sud, preinačavajući drugostepenu presudu, u suštini, uskladio odluku o tužbenom zahtjevu na ime naknade nematerijalne štete zbog smrti bliskog srodnika sa sudskom praksom u predmetima koji su pokretali identična pitanja.

Pored toga, Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud u svojoj odluci detaljno i jasno obrazložio svoje stavove pri utvrđenju mjere uzročnog doprinosa svakog učesnika u štetnom događaju, cijeneći sa posebnom pažnjom pravila kojih se svaki učesnik u štetnom događaju morao pridržavati u izvršenju svojih obaveza. Naročito, Ustavni sud ukazuje da je Vrhovni sud, primjenom pravila o teretu dokazivanja, svoje odlučivanje o tome da su tužitelji dokazali osnovanost tužbenog zahtjeva, detaljno obrazložio, pozivajući se na relevantne odredbe ZOO, a takvo obrazloženje apelantica svojim navodima nije dovela u pitanje.

Osim toga, apelantica ne navodi, niti Ustavni sud zapaža da je u provedenom postupku prekršena neka procesna garancija iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije na njenu štetu. S obzirom na to, Ustavni sud smatra da u konkretnom slučaju ne postoji bilo šta što bi ukazalo na kršenje tog prava.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-40/22 od 15. decembra 2025. godine)

